

Tisková zpráva

Občané o hospodářské situaci ČR a o životní úrovni svých domácností – srpen/září 2023

- ⊙ 12 % občanů hodnotí současnou ekonomickou situaci ČR jako dobrou, 58 % ji vnímá jako špatnou a 29 % ji pokládá za „ani dobrou, ani špatnou“.
- ⊙ Oproti poslednímu šetření z června a července se hodnocení ekonomické situace mírně zhoršilo.
- ⊙ Téměř třípětinová většina (59 %) české veřejnosti hodnotí životní úroveň své domácnosti jako dobrou, 32 % ji pokládá za „ani dobrou, ani špatnou“ a 9 % ji vnímá jako špatnou.

Zpracoval:

Jan Červenka

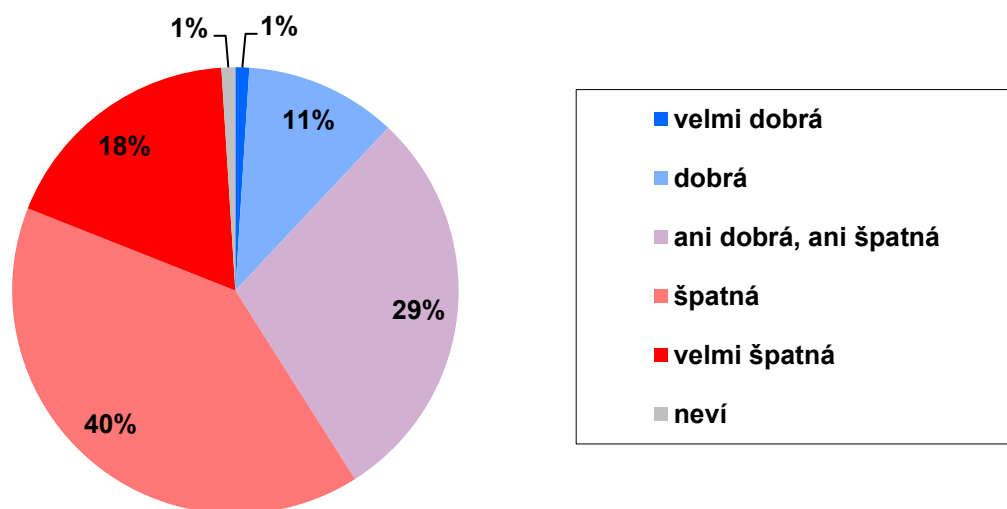
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz



V šetření realizovaném v srpnu a září 2023 CVVM SOÚ AV ČR položilo všem dotázaným dvě otázky týkající se hodnocení současné ekonomické situace v ČR a hodnocení životní úrovně jejich domácností.

Graf 1: Hodnocení současné ekonomické situace v ČR (%)¹



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 28. 7. – 25. 9. 2023, 985 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

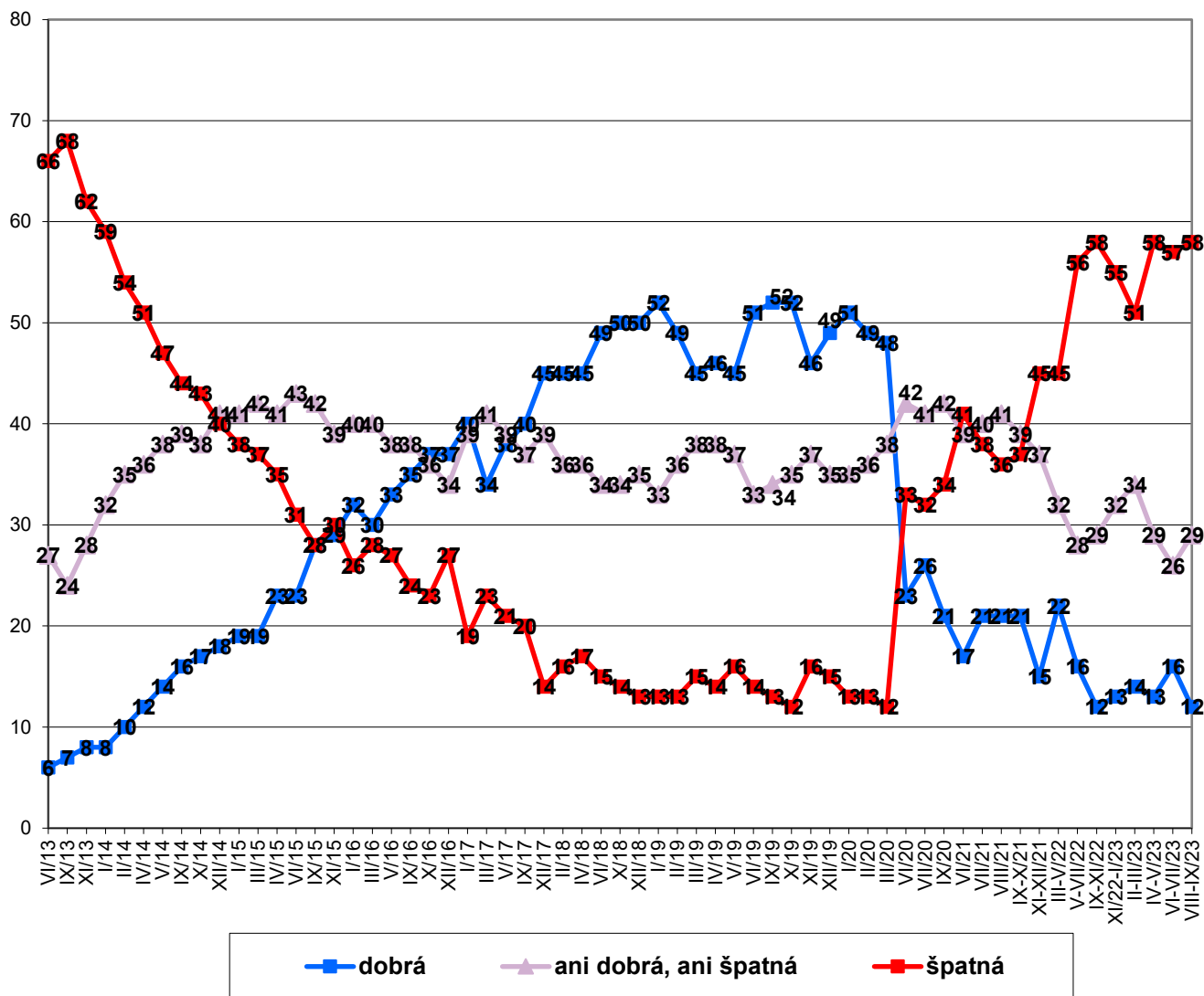
Z výsledku šetření vyplývá (viz graf 1), že 12 % české veřejnosti hodnotí současnou ekonomickou situaci v zemi pozitivně, když 1 % ji označilo za „velmi dobrou“ a 11 % za „dobrou“. Téměř třípětinová většina (58 %) lidí hodnotí současnou ekonomickou situaci nepříznivě, když 40 % ji charakterizovalo jako „špatnou“ a 18 % jako „velmi špatnou“. Přibližně tři z deseti (29 %) občanů pak považují současnou ekonomickou situaci v ČR za „ani dobrou, ani špatnou“.

Z časového srovnání, které nabízí graf 2, vyplývá, že oproti poslednímu předchozímu šetření z června a července 2023 se hodnocení ekonomické situace mírně zhoršilo. Aktuální výsledek se přitom prakticky neliší od výsledku

¹ Znění otázky: „Jak byste hodnotil současnou ekonomickou situaci v naší zemi? Je podle Vás velmi dobrá, dobrá, ani dobrá, ani špatná, špatná, velmi špatná?“

šetření, které probíhalo letos na jaře v období dubna a května. Ve starších výzkumech z období před nástupem pandemie COVID-19 srovnatelné výsledky z hlediska velikosti podílu kritických hodnocení lze najít až na počátku roku 2014.

Graf 2: Hodnocení současné ekonomické situace v ČR – časové srovnání (%)



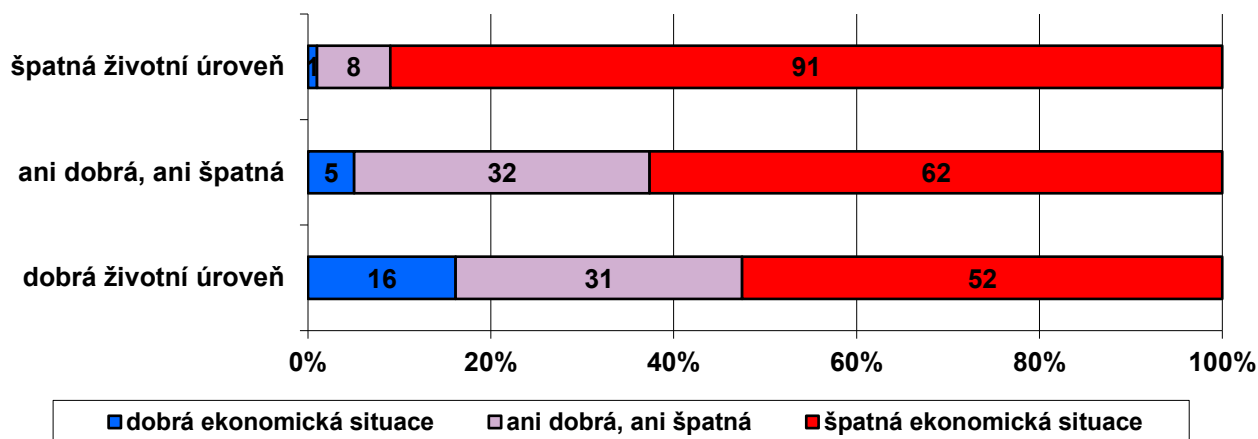
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „dobrá“ zahrnuje součet podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“, kategorie „špatná“ je součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Podrobnější analýza ukázala, že optimismus v hodnocení současné ekonomické situace narůstá se zlepšující se subjektivně hodnocenou životní úrovní respondenta (viz graf 3) a rovněž se zvyšující se spokojeností s vlastním životem, se zvyšující se spokojeností s politickou situací v ČR, s rostoucím vzděláním a s posunem od levice k pravici při sebezafazování na pravolevé škále politické orientace. S rostoucím věkem se hodnocení ekonomické situace naopak zhoršuje. Relativně optimističtější se o ekonomické situaci vyjadřují mladí lidé ve věku od 15 do 29 let, studenti, ti, kteří se na pravolevé škále politické orientace řadí jednoznačně na pravici, voliči koalice SPOLU nebo Pirátů a STAN a ti, kdo důvěřují vládě. Naopak kritičtějšími v tomto směru jsou lidé ve věku od 65 let výše, důchodci,

respondenti, kteří se politicky řadí jednoznačně na levici nebo do levého středu, voliči ANO či SPD a lidé, kteří vládě nedůvěřují.

Graf 3: Hodnocení současné ekonomické situace v ČR podle životní úrovně domácnosti (%)

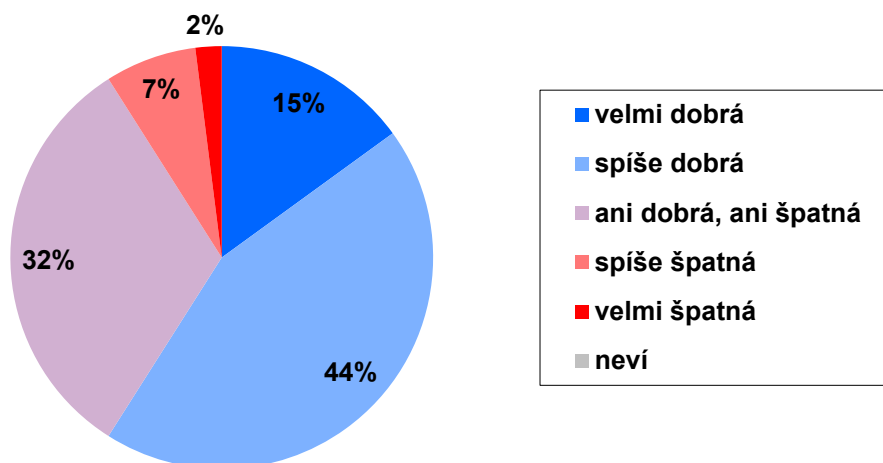


Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „dobrá“ zahrnuje součet podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“, kategorie „špatná“ je součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 28. 7. – 25. 9. 2023, 985 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Druhá otázka se týkala hodnocení životní úrovně samotných domácností, v nichž respondenti žijí.

Graf 4: Subjektivní hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti² (%)



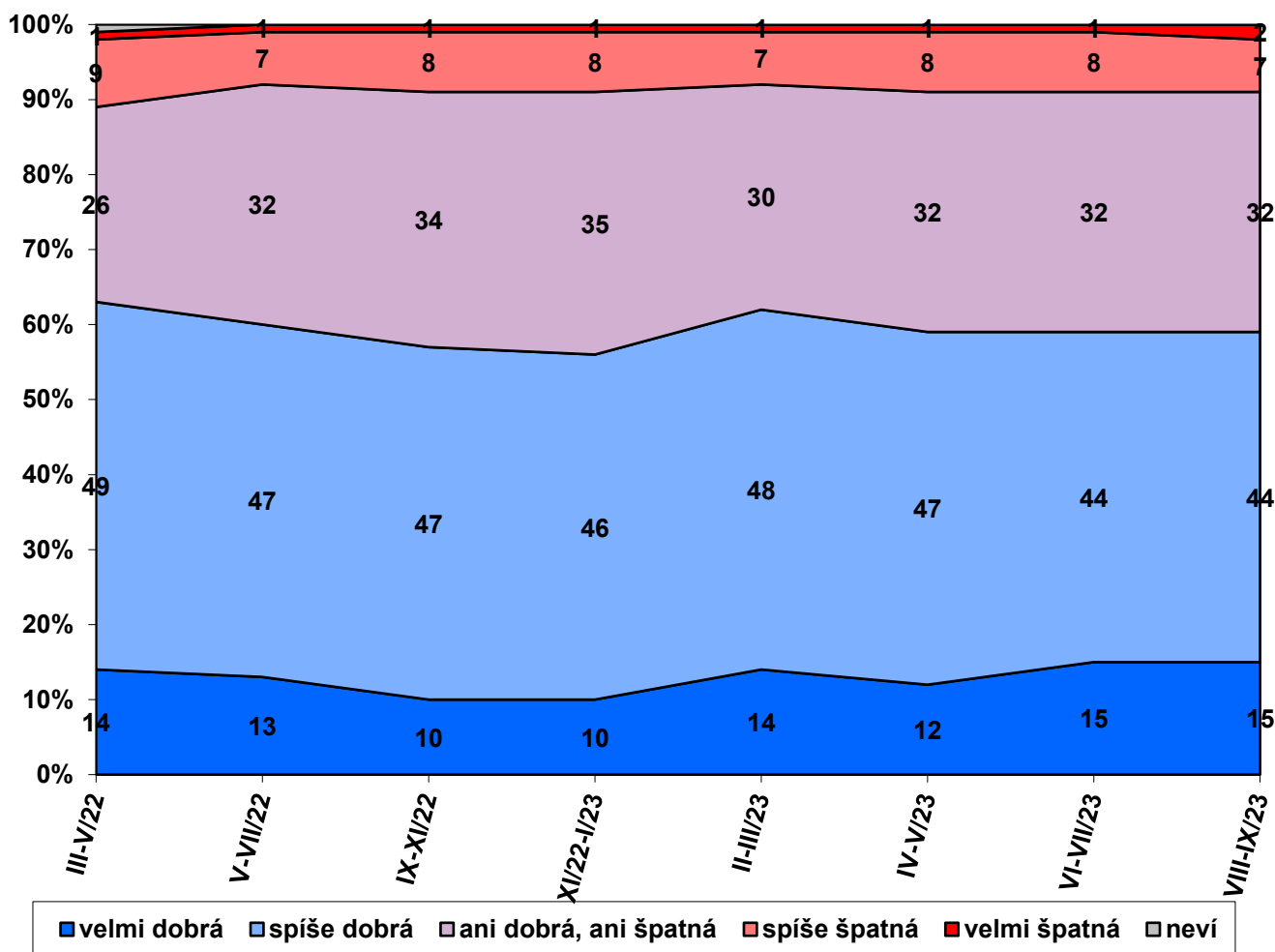
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 28. 7. – 25. 9. 2023, 985 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazují výsledky v grafu 4, necelé tři pětiny (59 %) lidí mají podle vlastního vyjádření dobrou životní úroveň své domácnosti, z toho 15 % ji hodnotí jako „velmi dobrou“ a 44 % jako „spíše dobrou“. Naopak za špatnou považuje

² Znění otázky: „Považujete životní úroveň Vaší domácnosti za velmi dobrou, za spíše dobrou, ani dobrou, ani špatnou, za spíše špatnou, nebo za velmi špatnou?“

životní úroveň své domácnosti 9 % občanů, když 7 % ji označilo za „spíše špatnou“ a 2 % za „velmi špatnou“. Téměř třetina (32 %) lidí pak životní úroveň své domácnosti charakterizuje jako „ani dobrou, ani špatnou“.

Graf 5: Subjektivní hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti – časové srovnání (%)



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Jak ukazují údaje zachycené v grafu 5, oproti předchozímu výzkumu z června a července letošního roku se hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti statisticky významně nezměnilo, přičemž je vesměs srovnatelné i s výsledky z šetření realizovaných v průběhu roku 2022, z nichž pouze ten jarní vykázal mírně (o 4 procentní body) vyšší podíl pozitivního hodnocení při nižším podílu hodnocení „ani dobrá, ani špatná“, který byl tehdy nižší o 6 procentních bodů.

Hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti se zlepšuje s rostoucím příjmem či stupněm dokončeného vzdělání respondenta a rovněž s rostoucí spokojeností s vlastním životem, jakož i s ekonomickou a politickou situací v ČR. S rostoucím věkem se naopak zhoršuje. Z hlediska politické orientace se hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti zlepšuje s posunem ve směru od levice k pravici. K respondentům lépe hodnotícím svou životní úroveň patří absolventi vysokých škol nebo středních škol s maturitou, mladší respondenti ve věku 15 až 29 let a respondenti ve věku 40 až 54 let, studenti, podnikatelé a samostatně činní, vysoce kvalifikovaní odborníci nebo vedoucí pracovníci, lidé důvěřující vládě a voliči koalic SPOLU a Pirátů a STAN. Skupiny vnímající svou životní úroveň méně příznivě tvoří lidé ve věku od 65 let výše, respondenti se středoškolským vzděláním nebo vyučením bez maturity, nezaměstnaní, důchodci, polokvalifikovaní nebo nekvalifikovaní dělníci, voliči ČSSD či SPD a ti, kdo nedůvěřují vládě.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v23-08</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>28. 7. – 25. 9. 2023</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Vážení dat:</i>	<i>Vzdělání X NUTS 2, věk X NUTS 2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>985</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>88</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – dotazování CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>ev231103</i>
<i>Otázky:</i>	<i>EV_10, IDE_1</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>3. listopadu 2023</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.